

*Karatel*¹ activează memoria istorică a atrocităților comise de naziști împotriva civililor în teritoriile ocupate. O declarație a Ministerului rus de Externe din 28 aprilie 2014 făcea referire la construirea unor „lagăre de concentrare fasciste“ în Ucraina. Informația *fake* fusese publicată în presa „independentă“. În 4 mai 2014, Serghei Lavrov acuza armata ucraineană de „epurare etnică“:

-În timp ce karateli ucraineni desfășoară operațiunile în estul Ucrainei, curățând unele zone populate și blocând altele, s-a instituit o adevărată blocadă informațională în ceea ce privește cunoașterea în Occident a evenimentelor tragice din această țară. Nici măcar la OSCE nu se știe că se varsă sânge astăzi în Ucraina și soldații împușcă civilii neînarmați. Cum putem vorbi de libertatea de exprimare și libertatea presei în astfel de condiții?

Banderoviști este un alt cuvânt-armă, care vine de la Stepan Bandera, figură controversată a istoriei ucrainene, care a luptat împotriva armatei sovietice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.² Presa rusă a început să folosească acest termen în timpul Euromaidanului, pentru activiștii ucraineni. În 3 aprilie 2014, un sondaj publicat de *Rosiskaia Gazeta* arăta că 82% din ruși îi priveau pe banderoviști drept un pericol real pentru populația vorbitoare de rusă, iar 76% îi vedeau ca „protejați ai politicienilor occidentali“. Pentru 91% din respondenți, banderoviștii erau o mișcare semifascistă care teroriza rușii, evreii și alte naționalități.

Termenul *partizan* este pozitiv și este folosit pentru a distinge luptătorii proruși de trupele regulate ruse care operează în regiune. În terminologia sovietică, partizanul era un apărător voluntar al intereselor poporului. Cuvântul este important pentru că reînvie mitul rușilor pașnici atacați de agresorul fascist. Pentru Moscova, în Donbas luptă „voluntarii“ (*dobrovol'ŝii*) din „milițiile populare“ (*opolcenti*), nicidecum trupe regulate rusești. Printre partizani se regăsesc naționaliști din organizația cazacilor radicali de dreapta „Compania lupilor“, care a împrumutat numele de la cazacii care au luptat pentru Albi în timpul Războiului Civil rus, ultraortodocși militanți și mici infractori.¹ Presa rusă a descris tragedia de la Casa de Cultură din Odesa din mai 2014, în care au murit 46 de localnici, ca pe un „nou Hatîn“, amintind astfel de masacrul comis de un batalion nazist ucrainean asupra locuitorilor bieloruși, ca pedeapsă pentru colaborarea acestora cu partizanii prosovietici.

Cei care colaborează cu autoritățile ucrainene sunt numiți *posobniki*, „complici“, termen folosit în al Doilea Război Mondial pentru cei care colaborau cu ocupantul.

Racursiul istoric legitimează intervenționismul militar. Serghei Lavrov a adresat avertismente explicite autorităților ucrainene în care se arată că „pângărirea monumentelor istorice în Ucraina continuă și a devenit o batjocorire a memoriei luptătorilor care au eliberat Ucraina“². Comentariul era făcut la aniversarea a 70 de ani de la eliberarea Ucrainei și avea aerul unui ultimatum, amintind de atacul cibernetice din 2007 asupra Estoniei, după cum vom vedea într-un alt capitol.

În lexicul narațiunilor dezinformării au fost introduse și cuvintele *provocare*, *convoi umanitar* și *rusofobie*. Cuvântul rus *provocația* are rădăcini în limbajul politic sovietic, fiind folosit încă de la instalarea regimului bolșevic. Atunci, agenții imperialiștilor erau denunțați ca provocatori, sabotori, agenți ai Coloanei a cincea. Astăzi e vorba de cei aflați în slujba unui Occident *revanșard*, *fascist* și *rusofob*, care conspiră împotriva unei Rusii pașnice.

¹) O traducere literală ar fi „călăii“, termen asociat detașamentelor de exterminare naziste din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Einsatzgruppen. ²) Stepan Bandera a militat pentru formarea unui stat ucrainean independent cu capitala la Lvov. A colaborat cu armata germană în perioada 1939–1941. S-a refugiat la München, unde KGB-ul l-a asasinat în 1959. Bandera este astăzi un personaj contestat și elogiat deopotrivă. În 2010, președintele Viktor Iușcenko l-a decorat post-mortem cu titlul Erou al Ucrainei, act declarat ilegal de instanță.

¹) Nicolai Mitrohin, „Infiltration, instruction, invasion: Russia's war in the Donbass“, *Journal of Soviet and Post-Soviet Politics and Society. Russian Media and the War in Ukraine*, vol. 1, nr. 1, 2015, pp. 219–250. ²) Declarația nr. 389 din 27 feb. 2014, Ministerul de Externe al Rusiei (MER).